

L. van Noort

PR No. 16-87

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING
VAN DE POTPLANTENTEELT ONDER GLAS
IN NEDERLAND OVER 1987**

April 1989

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE POTPLANTENTEELT ONDER GLAS IN NEDERLAND OVER 1987

Noort, L. van

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1989

Periodieke Rapportage 16-87

ISSN 0921-4178

29 p., 8 tab., 15 bijl.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een winst van f 29.680,- dat is 3% van de kosten (in 1986 5% van de kosten).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 122.400,- per ondernemer (in 1986 f 121.260,-). Na aftrek van het saldo van de persoonlijke belastingen, de WIR-premie en de premieheffing bleef er f 96.200,- over als besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf. De besparing bedroeg f 42.780,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 163.130,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 72.390,- zodat totaal f 235.520,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 39.130,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 133.590,-. De totale bezittingen bedroegen f 1.713.100,- per bedrijf, deze werden gemiddeld met 60% eigen vermogen gefinancierd.

In het rapport zijn de bedrijven gegroepeerd naar bloeiende planten en bladplanten.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Potplantenteelt onder glas in
Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 WIR-premie	7
1.6 Leeswijzer	8
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1985 TOT EN MET 1987	9
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1985, 1986 en 1987	9
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1985, 1986 en 1987	9
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per vierkante meter staand glas	10
2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per vierkante meter staand glas (ten opzichte van het voorafgaande jaar)	10
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BESPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1985 TOT EN MET 1987	11
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	11
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	11
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	12
3.4 Balansen per 31 december per bedrijf	12
BIJLAGEN	13
1. Grondgebruik over 1987	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1987	15
3. Bedrijfsresultaten over 1987	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1987	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	19

INHOUD (vervolg)

	Blz.
7. Spreiding van de besparing	20
8. Herkomst van de middelen	21
9. Besteding van de middelen	22
10. Spreiding van de bruto-investeringen	23
11. Balans per 31 december 1987	24
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december en de vermogensvergelijking	25
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 31 december 1987	26
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veld- inventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1987	27
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	28

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemen onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het respectievelijke boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en de financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven.

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de zes jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de potplantenteelt onder glas is ten behoeve van het boekjaar 1987 bijgesteld en gebaseerd op de Landbouwtelling 1987.

De populatie - waaruit de steekproef voor de potplantenteelt onder glas is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. waarvan de omvang van de glassector 60% en meer van de totale bedrijfsomvang - gemeten in sbe - omvat;

- d. waarvan 50% en meer van de glassector betrekking heeft op potplanten.

Aan deze criteria voldeden 936 bedrijven. Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 1).

- a. 3,2% voor bedrijven met 70-340 sbe;
- b. 7,3% voor bedrijven met 340-600 sbe;
- c. 10,8% voor bedrijven met 600 en meer sbe.

In het boekjaar 1987 konden 51 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 824 bedrijven met een glasoppervlakte van 660 ha. De landelijke oppervlakte met potplanten onder glas bedroeg in 1987 806 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan 82% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten.
De gecaluleerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 28,90;
voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 25,90 - f 27,70, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 19,70, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
- over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecaluleerd van 7,0% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten waarvoor 2,5% is berekend;
- de afschrijving op de slijtende duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten. Met ingang van het boekjaar 1986 wordt de aanspraak op WIR-premie niet meer in mindering gebracht op de nieuwwaarde;
- de kosten van vaste plantopstanden onder de kosten zijn opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstanden wordt jaarlijks een afschrijving berekend;

1) De populatie waarop deze steekproeven oorspronkelijk zijn gebaseerd is beschreven in "Mededeling no. 282".

- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied, varieert van f 42.000,- tot f 210.000,- per ha;
- de slijtende duurzame produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van de nieuwwaarde;
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

94% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de slijtende duurzame produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 WIR-premie

Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de slijtende duurzame produktiemiddelen werd in de periode 1979 tot en met 1985 rekening gehouden met de aanspraak op WIR-premie. Nu de ontvangen WIR-premie - als gevolg van een wettelijke maatregel - mede afhankelijk is van de betaalde inkomstenbelasting is de werkwijze met ingang van 1986 gewijzigd. Dit betekent dat de aftrek niet meer wordt toegepast. De slijtende duurzame produktiemiddelen zijn per begin 1986 hoger gewaardeerd en de kosten van rente en afschrijving zijn gestegen. In de tabellen zijn de cijfers over het boekjaar 1985 exclusief de aanspraak op WIR-premie vermeld. Hierdoor zijn de cijfers van 1986 en 1987 ook vergelijkbaar met die van 1985.

De ontvangen WIR-premie wordt met ingang van 1986 afzonderlijk geboekt bij de persoonlijke belastingen.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde potplantenbedrijf in Nederland in de periode 1985 tot en met 1987.

In de bijlagen 1 tot en met 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1987. De bedrijven zijn in voornoemde bijlagen onderscheiden naar bloeiende planten en bladplanten.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1985 tot en met 1987

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1985, 1986 en 1987

Kengetallen	1985	1986	1987
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf			
als percentage van de kosten	1	5	3
Percentage winstgevende bedrijven	37	47	49
Percentage ondernemers met positieve besparing	64	71	74
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	56	57	60
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	36	33	39

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1985, 1986 en 1987 (x 1000 gulden)

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven van de populatie	653	798	824
Aantal ondernemers per bedrijf	1,58	1,58	1,66
Oppervlakte glas per bedrijf in are	72	76	80
Bedrijfsresultaat per bedrijf			
Opbrengsten	826,5	833,3	921,3
Kosten	815,5	796,3	891,6
Netto-bedrijfsresultaat	11,0	37,0	29,7
Inkomen en besparing per ondernemer			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	70,5	86,1	82,1
Totaal gezinsinkomen	106,9	121,3	122,4
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	89,8	91,5	96,2
Gezinsbestedingen	55,0	54,2	53,4
Besparingen	34,8	37,3	42,8
Herkomst middelen per bedrijf			
Totaal van eigen middelen	163,7	175,5	163,1
Mutaties in voorschotten sectorbeleid	3,5	-22,9	-
Totaal van vreemde middelen	43,4	36,8	72,4
Totaal beschikbare middelen	210,6	189,4	235,5
Besteding middelen per bedrijf			
Aflossing leningen o/g	68,1	52,5	39,1
Bruto-investeringen	103,0	145,8	133,6
Mutaties in liquiditeiten	20,6	-31,3	38,0
Overige bestedingen	18,9	22,4	24,8
Totale besteding van middelen	210,6	189,4	235,5
Het eigen- en vreemd vermogen			
Eigen vermogen per einde boekjaar	848,3	857,2	1.020,4
Vreemd vermogen per einde boekjaar	657,0	656,0	692,7
Totaal vermogen per einde boekjaar	1.505,3	1.513,2	1.713,1

N.B. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn de cijfers in de tabellen over 1985 exclusief WIR-premie opgenomen (huidige methode).

Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per vierkante meter staand glas

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	50	51	51
Oppervlakte staand glas in m ²	7190	7600	8000
Arbeidsbezetting in mensuren per m ²	1,48	1,32	1,38
Gemiddeld verbruik van brandstoffen in m ³ gas per m ²	41	43	47
Bruto-investeringen per m ² in guldens	14,30	19,20	16,70
Kosten			
Arbeid	31,90	29,80	31,80
Rente	7,20	6,90	7,90
Afschrijvingen	13,00	12,30	13,30
Gas en stookolie	17,50	11,90	9,50
Electra	1,50	1,20	1,20
Materialen	27,80	27,60	30,60
Overige kosten	14,50	15,10	17,20
Totale kosten	113,40	104,80	111,50
Opbrengsten			
Pot- en perkplanten	105,30	102,90	108,70
Overige tuinbouwprodukten	6,60	4,50	4,80
Overige opbrengsten	3,00	2,30	1,70
Totale opbrengsten	114,90	109,70	115,20
Netto-bedrijfsresultaat	1,50	4,90	3,70
Idem in procenten van de kosten	1	5	3

Tabel 2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per m² staand glas (ten opzichte van het voorafgaande jaar)

	1986 t.o.v. 1985			1987 t.o.v. 1986		
	waarde	volume	prijs	waarde	volume	prijs
Kosten						
Arbeid	-6,4	-10,3	4,3	6,7	5,1	1,5
Rente	-4,5	-4,8	0,4	15,5	7,8	7,1
Afschrijvingen	-5,3	-6,5	1,2	7,5	6,5	0,9
Gas en stookolie	-32,0	5,7	-35,7	-21,8	10,9	-28,5
Electra	-19,0	5,0	-22,5	-4,0	14,0	-16,2
Materialen	0,6	-2,0	1,4	11,0	12,2	-1,1
Overige kosten	4,2	-3,0	7,4	14,1	11,8	2,1
Totale kosten	-7,5	-4,5	-3,2	6,3	9,0	-2,4
Opbrengsten						
Pot- en perkplanten	-2,2	2,6	-4,7	5,6	8,9	-3,0
Overige opbrengsten	-29,5	-34,6	7,8	-5,0	-6,0	1,1
Totale opbrengsten	-4,5	-0,9	-3,7	5,0	7,9	-2,8

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1985 tot en met 1987

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	50	51	51
Oppervlakte staand glas in m2	7.190	7.600	8.000
Arbeidsbezetting in mensjaren	6,11	5,77	6,31
Brandstoffenverbruik (x miljoen Kcal)	2.226	2.445	2.854
Idem (x miljard joules)	9.319	10.236	11.949
Geïnvesteerd vermogen per 1 januari	855.000	852.000	969.000
	x1000 gld	x1000 gld	x1000 gld
Kosten			
Arbeid	229,2	226,4	254,5
Rente	51,6	52,1	63,4
Afschrijvingen	93,8	93,7	106,1
Gas en stookolie	125,9	90,4	75,4
Electra	11,0	9,5	9,5
Materialen	199,7	209,5	244,9
Overige kosten	104,3	114,7	137,8
Totale kosten	815,5	796,3	891,6
Opbrengsten			
Pot- en perkplanten	757,0	781,4	869,5
Overige tuinbouwprodukten	47,5	34,3	38,5
Overige opbrengsten	22,0	17,6	13,3
Totale opbrengsten	826,5	833,3	921,3
Netto-bedrijfsresultaat	11,0	37,0	29,7
Idem in procenten van de kosten	1	5	3

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer (x 1000 gld)

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	50	51	51
Aantal ondernemers	85	89	93
Netto-bedrijfsresultaat	7,0	23,4	17,9
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	70,5	86,1	82,1
Ondernemersinkomen	78,8	93,7	96,7
Gezinsinkomen uit het bedrijf	91,6	104,5	106,1
Totaal gezinsinkomen	106,9	121,3	122,4
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	89,8	91,5	96,2
Totaal van gezinsbestedingen	55,0	54,2	53,4
Besparingen	34,8	37,3	42,8

Tabel 3.3 *Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gld)*

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	50	51	51
Herkomst			
Afschrijvingen	93,7	93,7	106,1
Besparingen	55,1	59,0	71,1
Totaal van afschrijvingen en besparingen	148,8	152,7	177,2
Overige mutaties in het eigen vermogen	-9,8	1,9	-14,9
Vermogenssubsidies	24,7	20,9	0,8
Totaal van eigen middelen	163,7	175,5	163,1
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	39,1	51,4	75,9
Overige mutaties in het vreemde vermogen	7,8	-37,5	-3,5
Totaal van beschikbare middelen	210,6	189,4	235,5
Besteding			
Aflossingen op leningen o/g	68,1	52,5	39,1
Bruto-investeringen	103,0	145,8	133,6
Mutaties in veldinventaris en materialen	21,9	15,2	9,1
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	-3,0	7,2	15,7
Mutaties in liquiditeiten	20,6	-31,3	38,0
Totaal besteding van middelen	210,6	189,4	235,5

Tabel 3.4 *Balansen per 31 december per bedrijf (x 1000 gld)*

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	50	51	51
Activa			
Duurzame produktiemiddelen	791,1	841,9	936,8
Voorraad materialen en veldinventaris	221,0	239,5	267,7
Liquiditeiten	185,1	132,0	187,0
Overige bezittingen	308,1	299,8	321,6
Totaal activa	1.505,3	1.513,2	1.713,1
Passiva			
Vreemd vermogen op lange termijn	547,9	548,4	585,8
Vreemd vermogen op korte termijn	109,1	107,6	106,9
Totaal vreemd vermogen	657,0	656,0	692,7
Eigen vermogen	848,3	857,2	1.020,4
Totaal passiva	1.505,3	1.513,2	1.713,1
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen			
	56	57	60

BIJLAGEN 1 t/m 15

Bijlagen

Bijlage 1 Grondgebruik over 1987 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Aantal bedrijven in %	100	67	33
Aantal sbe	543	528	573
Glastuinbouw			
waarvan potplanten 1)	91	93	87
snijbloemen 1)	8	7	11
groente 1)	1	0	2
Totaal	100	100	100
Oppervlakte staand glas:			
met buisverwarming	78	77	81
met heteluchtverwarming	2	1	2
onverwarmd	0	0	1
Totaal	80	78	84
Opengrondstuinbouw			
Bloemen	21	17	28
Overige produkten	0	0	1
Braakland	8	8	7
Totaal tuinbouw	109	103	120
Akkerbouw en grasland	22	17	32
Verhuurd aan derden	10	15	1
Erf, blijvende paden, enz	42	44	38
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	183 173	179 174	191 171

1) Procentuele verdeling op basis van sbe's

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1987 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Aantal ondernemers per bedrijf	1.66	1.70	1.58
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	42	42	41
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	2.12	2.26	1.84
arbeid v/d echtgenotes	.32	.35	.26
arbeid v/d overige gezinsleden	.12	.10	.17
arbeid van vast perso- neel	2.92	2.36	4.08
arbeid van los perso- neel	.83	.90	.66
Totale arbeidsbezetting	6.31	5.97	7.01
Energieverbruik:			
gas m3 x 1000	376.8	346.5	439.5
zware olie kg x 1000	.1	.2	.0
petroleum lt x 1000	.4	.0	1.1
ov. olie lt x 1000	.1	.2	.0
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	2854	2623	3332
Idem in joules x 1.000.000.000	11949	10982	13950
Electriciteit (x 1000 KWH)	60.2	59.0	62.8

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1987 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Omzet in %	100	60	40
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	969000	839000	1239000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	106060	93030	133060
Afschrijving vaste plant- opstand	30	0	90
Huur en pacht	2180	2840	820
Rente	63390	55110	80530
Onderhoud	14340	12610	17920
Electriciteit	9520	9100	10400
Gas	75060	68800	88030
Overige energiekosten	380	220	710
Meststoffen	5110	4200	7000
Zaad-plant-en pootgoed	153000	132930	194560
Bestrijdingsmiddelen	7170	6850	7840
Overige materialen	79600	63390	113160
Veekosten	20	0	70
Werk door derden	3340	3050	3940
Afleveringskosten	83520	80380	90010
Autokosten 1)	7030	6260	8600
Arbeid ondernemers	106730	113430	92850
Arbeid echtgenotes	11170	12200	9030
Arbeid ov.gezinsleden	4480	3750	5990
Arbeid personeel	132320	111490	175450
Overige kosten	27420	26210	29930
TOTAAL	891870	805850	1069990
minus subsidie loon	240	320	90
TOTALE KOSTEN	891630	805530	1069900
OPBRENGSTEN			
Groenten	3130	0	9610
Fruit	40	0	130
Snijbloemen	35270	25330	55870
Pot-en perkplanten	869470	793740	1026260
Overige tuinbouwprod.	90	140	0
Mutatie veldinventaris	8830	-1980	31230
Akkerbouw en veeteelt	60	0	170
Overige opbrengsten	4300	3980	4960
Aanwas vaste plantopstand	90	0	270
Aanwas bloembollenkraam	20	0	60
Opbr.verhogende subsidies: vee	10	0	30
TOTALE OPBRENGSTEN	921310	821210	1128590
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	29680	15680	58690
in % van de kosten	3	2	5
in % van het geïn.v.m.	3	2	5
Arbeidsopbr. per mensjaar	45060	42940	48780

1)Excl.afschrijving en rente

Bijlage 4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 en meer	13	19	-
30 - 20	4	4	3
20 - 10	15	22	-
10 - 0	<u>19</u>	<u>7</u>	<u>44</u>
Totaal verliesgevend	51	52	47
Positief			
0 - 10	32	32	34
10 - 20	9	8	12
20 - 30	-	-	-
30 en meer	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>7</u>
Totaal winstgevend	<u>49</u>	<u>48</u>	<u>53</u>
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	-4	-7	3
Standaardfout	3,1	4,5	2,9

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1987
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Aantal ondernemers	93	58	35
Netto-bedrijfsresultaat	17860	9210	37150
Handenarbeid v.d. ondernemer	64200	66630	58770
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	82060	75840	95920
Berekende rente +	38130	32380	50970
Ontvangen rente +	310	290	330
Betaalde rente -	23580	23960	22710
Financ. kosten -	900	850	1020
Saldo	13960	7860	27570
Rentesubsidie	700	650	810
Ondernemersinkomen	96720	84360	124300
Handenarbeid echtgenote	6720	7170	5720
Handenarb. overige gezinsl.	2690	2200	3790
Tot. Handenarb.-gezinsleden	9410	9370	9510
Gezinsinkomen uit bedrijf	106130	93730	133810
Inkomen buiten het bedrijf	16270	14530	20150
Totaal gezinsinkomen	122400	108260	153960
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-1890	-1180	-3460
Persoonlijke belastingen	17770	17170	19110
Premies voor volksverzek.	10320	8170	15110
Totaal van belast.en premies	26200	24160	30760
Besteedb. ink. gezin en bedr	96200	84100	123200
Af: Premie vrijw. verzekering	4590	4690	4380
Betaald loon gezinsleden	1940	1590	2710
Overige gezinsbestedingen	46890	43620	54190
Totaal van gezinsbestedingen	53420	49900	61280
Besparing incl. WIR-premie	42780	34200	61920
Besparing excl. WIR-premie	40890	33020	58470
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8100	7940	8470
Buren buiten bedrijf	630	310	1330
Rente buiten bedrijf	4630	4530	4850
Uikering volksverzekeringen	4130	3880	4690
Inkomen uit arbeid	5510	3940	9030
Overige baten	290	260	330
Totaal positief	23290	20860	28700
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2880	2740	3210
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	2080	1630	3080
Rente prive-leningen	2040	1960	2230
Overige lasten	10	0	30
Totaal negatief	7020	6330	8550
Inkomen buiten bedrijf	16270	14530	20150

Bijlage 6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Aantal ondernemers	93	58	35
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	5	3	9
-f 30.000,- - -f 15.000,-	10	10	9
-f 15.000,- - f 0,-	-	-	-
f 0,- - f 15.000,-	2	-	7
f 15.000,- - f 30.000,-	14	21	-
f 30.000,- - f 45.000,-	1	-	4
f 45.000,- - f 60.000,-	12	13	9
f 60.000,- - f 90.000,-	23	26	17
f 90.000,- - f 120.000,-	12	6	26
f 120.000,- - f 180.000,-	9	9	8
f 180.000,- en meer	<u>12</u>	<u>12</u>	<u>11</u>
	100	100	100
Ondernemersinkomen van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	4	3	7
-f 30.000,- - -f 15.000,-	7	10	-
-f 15.000,- - f 0,-	3	-	9
f 0,- - f 15.000,-	3	2	7
f 15.000,- - f 30.000,-	14	21	-
f 30.000,- - f 45.000,-	1	-	2
f 45.000,- - f 60.000,-	8	6	11
f 60.000,- - f 90.000,-	14	11	19
f 90.000,- - f 120.000,-	21	27	9
f 120.000,- - f 180.000,-	14	11	21
f 180.000,- en meer	<u>11</u>	<u>9</u>	<u>15</u>
	100	100	100
Totaal gezinsinkomen van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	3	2	7
-f 30.000,- - -f 15.000,-	1	2	-
-f 15.000,- - f 0,-	1	-	2
f 0,- - f 15.000,-	7	10	-
f 15.000,- - f 30.000,-	-	-	-
f 30.000,- - f 45.000,-	5	8	-
f 45.000,- - f 60.000,-	13	13	14
f 60.000,- - f 90.000,-	14	11	19
f 90.000,- - f 120.000,-	25	31	12
f 120.000,- - f 180.000,-	11	6	20
f 180.000,- en meer	<u>20</u>	<u>17</u>	<u>26</u>
	100	100	100

Bijlage 7. Spreiding van de besparing
(aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Aantal ondernemers	93	58	35
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 60.000,- en meer	5	3	9
f 60.000,- - f 30.000,-	-	-	-
f 30.000,- - f 15.000,-	9	9	7
f 15.000,- - f 0,-	<u>12</u>	<u>7</u>	<u>24</u>
Totaal negatief	26	19	40
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	19	26	2
f 15.000,- - f 30.000,-	11	12	9
f 30.000,- - f 60.000,-	12	11	15
f 60.000,- en meer	<u>32</u>	<u>32</u>	<u>34</u>
Totaal positief	<u>74</u>	<u>81</u>	<u>60</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	106060	93030	133060
Afschrijving vaste plantopst	30	0	90
Totaal van afschrijvingen	106090	93030	133150
Besparingen	71120	58210	97830
Totaal van afschrijvingen en besparingen	177210	151240	230980
Erfenissen en schenkingen	1550	1710	1200
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-3800	-3380	-4670
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-460	-510	-370
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-12160	-7420	-21970
Vermogenssubsidies:			
- investeringssubsidie	220	0	660
- afbraakpremie glasopst.	520	0	1620
- subsidie sectorbeleid	50	80	0
Totaal van vermogenssubs.	790	80	2280
Totaal van eigen middelen	163130	141720	207450
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	75940	76830	74100
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	1750	1660	1930
Totaal op lange termijn	77690	78490	76030
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	-5300	-7880	70
Totaal van vreemde middelen	72390	70610	76100
Totaal beschikbare middelen	235520	212330	283550

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Aflossingen op leningen o/g	39130	38110	41260
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	6960	0	21370
- bedrijfsgebouwen	7490	3810	15100
- glasopstanden	29410	17520	54020
- verwarmingsinstallaties	10710	8780	14720
- overige installaties	35340	26420	53830
- machines en werktuigen	14930	13470	17960
- plantopstanden	40	0	120
- bloembollen	-270	0	-830
- betaling op lopende invest	10520	9380	12880
- overige inventaris	18460	18300	18770
Bruto-investeringen	133590	97680	207940
Veldinventaris	8830	-1980	31230
Materialen	900	2420	-2240
Vooruitbetaalde kosten	-660	180	-2400
Totaal ov.prod.middelen	9070	620	26590
Woningen	9210	2050	24040
Deelname veiling e.d.	4060	3350	5520
Leningen u/g	30	70	-70
Overige beleggingen	2420	180	7080
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	15720	5650	36570
Vorderingen	-4160	-2820	-6930
Effecten	-70	-1750	3420
Spaarrekeningen	42920	70640	-14470
Kas, bank en postgiro	-680	4200	-10830
Totaal van mutaties en liquiditeiten	38010	70270	-28810
Totaal bestedingen van middelen	235520	212330	283550

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10. Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Investeringsklasse	%	%	%
Negatief	-	-	-
Positief			
f 0,- - f 10.000,-	29	37	12
f 10.000,- - f 20.000,-	4	6	-
f 20.000,- - f 40.000,-	19	17	22
f 40.000,- - f 80.000,-	10	4	24
f 80.000,- - f 150.000,-	15	18	8
f 150.000,- - f 250.000,-	7	6	10
f 250.000,- - f 500.000,-	9	9	10
f 500.000,- en meer	<u>7</u>	<u>3</u>	<u>14</u>
	100	100	100

Bijlage 11 Balans per 31 december 1987 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	41	39	44
Idem per einde boekjaar	40	37	44
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	169180	139640	230360
Bedrijfsgebouwen	65580	57100	83150
Glasopstanden	241650	193140	342080
Verwarminginstallaties	101530	92960	119260
Overige installaties	138430	112830	191420
Machines en werktuigen	48940	40760	65880
Plantopstanden	41330	38400	47390
Vee	40	0	140
Bet.op lop.investeringen	10980	9630	13790
Overige inventaris	119160	107910	142440
Totaal	936820	792370	1235910
Ov.produktiemiddelen			
Veldinventaris	247940	206240	334260
Voorraad materialen	17780	17500	18360
Vooruitbetaalde kosten	1950	1610	2690
Totaal	267670	225350	355310
Liquiditeiten:			
Vorderingen	37010	30990	49460
Effecten	5590	4740	7360
Spaarrekeningen e.d.	117060	141790	65840
Kas, lop.rek.banken/giro	27370	31430	18990
Totaal	187030	208950	141650
Overige bezittingen			
Woningen	246980	235920	269880
Deelname veiling e.d.	39680	34770	49840
Leningen u/g	2140	1790	2840
Diversen	32790	23320	52420
Totaal	321590	295800	374980
Totaal activa	1713110	1522470	2107850
Passiva			
Vreemd vermogen	692750	691420	695500
Eigen vermogen	1020360	831050	1412350
Totaal passiva	1713110	1522470	2107850
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	60	55	67

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1987 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	bladplanten
Aantal bedrijven	51	30	21
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	420190	451620	355110
Leningen van ov.banken	22420	0	68850
Leningen van familieleden	27390	18880	45020
Kredieten Rabobanken	104590	118990	74790
Kredieten ov.banken	4530	0	13900
Overig	6660	1880	16540
Totaal	585780	591370	574210
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	9860	9820	9930
Te betalen kosten	83280	85400	78870
Te betalen investeringen	13040	3970	31810
Overig	790	860	680
Totaal	106970	100050	121290
Totaal vreemd vermogen	692750	691420	695500
vr.verm.in % v/h totaalverm.	40	45	33
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 31-12-1986	955560	775540	1328310
Corr.o/d balans 31-12-1986	-560	-660	-360
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetb.	690	1340	-660
Toe - en uittreding v.firm.	2020	1730	2620
Verm.inbreng v. echtgenote	200	0	620
Herw. a.g.v.prijswijziging	5410	4400	7520
Eigen verm. per 1-01-1987	963320	782350	1338050
Mut. eigen verm. in 1987	57040	48700	74300
Eigen vermogen per 31 december 1987	1020360	831050	1412350

Bijlage 13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1987
(aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief	11	11	12
0 - 10	-	-	-
10 - 20	5	7	-
20 - 30	3	2	3
30 - 40	6	7	3
40 - 50	14	7	27
50 - 60	24	30	12
60 - 70	3	4	-
70 - 80	21	20	24
80 - 90	8	4	19
90 - 100	<u>5</u>	<u>8</u>	<u>-</u>
	100	100	100
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongewogen gemiddelde)	48	46	54
Standaardfout	5,5	8,0	5,8

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1987(gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Kas, lop. rekeningen banken en postgiro	27380	31430	18990
Spaarrekeningen e.d.	117060	141790	65840
Effecten	5590	4740	7360
Voorraad product en vorderingen	37010	30990	49460
Voorr. materialen e.d.	19740	19100	21050
Veldinventaris	247930	206250	334260
A. Totaal	454710	434300	496960
Te betalen omzet- en loonbelasting	9860	9820	9930
Te betalen kosten	83280	85400	78870
Te betalen investeringen	13040	3970	31810
Overig kort krediet	790	860	680
B. Totaal vr. verm. op korte term.	106970	100050	121290
Saldo (A minus B)	347740	334250	375670
id. in % v/d kosten	39	41	35

Bijlage 15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen, e.d. en veld-inventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	51	30	21
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
50% en meer van de jaarkosten	-	-	-
50 - 30% van de jaarkosten	4	6	-
30 - 10% van de jaarkosten	-	-	-
10 - 0% van de jaarkosten	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>-</u>
Totaal negatief	9	8	-
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	12	7	23
10 - 30% van de jaarkosten	41	43	37
30 - 50% van de jaarkosten	18	15	24
50% en meer van de jaarkosten	<u>23</u>	<u>27</u>	<u>16</u>
Totaal positief	<u>94</u>	<u>92</u>	<u>100</u>
	100	100	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 16-86 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1986
- No. 15-86 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1986
- No. 23-86 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1986/87
- No. 21-86 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1986
- No. 22-86 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1986 (oogst 1986/87)
- No. 19-86 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1986 (oogst 1986/87)
- No. 18-87 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1987
- No. 20-87 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1987
- No. 17-87 Rentabiliteit en financiering van de snijbloemeteelt onder glas in Nederland over 1987